

Rigsdagstidende.

1858. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 30.

Tiende Session.

12te Møde.

Tirsdagen den 19de Octbr.

(Fortsat.)

Sage (fortsat): Der er endnu kun en almindelig Betragtning, jeg skal tillade mig at gjøre gjældende. Den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts anden Valgkreds (Tscherning) føler vistnok tilfulde, at der er en meget stor Forskiel paa de Bestemmelser, i ældre Love, som gaae ud fra visse statsøkonomiske Anskuelse, og dem, som ere givne i en vis Classes Interesse. I Slutningen af forrige og i Begyndelsen af dette Aarhundrede var som bekendt den statsøkonomiske Anskuelse i Danmark heelt forskjellig fra den, der nu er almindelig. Dengang havde man beskyttende Love, ordnende Indgreb i alle mulige offentlige og private Forhold, hvor vi nu ønske al mulig Frihed; nu griber man dette og siger: Her er det og det ordnet efter de og de Principer; det Princip staaer man uden videre fast, naar det passer den Interesse, man forsegter, selv om det strider imod de Principer, man ellers nærer, og uagter det slet ikke er Andet end væsentlig udgaaet fra den almindelige statsøkonomiske Betragtningssmaade, der da var den fremherskende. Nu troer jeg ikke det er ganske rigtigt at benytte det, der er beqvemt og behageligt af en Betragtning og skyde det Andet fra sig, jeg kan ikke see, at det er retfærdigt, eller at vi paa den Maade vilde komme til et fyldestgjørende Resultat. Den anden Bemærkning, jeg vil tillade mig at gjøre, er den, at der vistnok i mange Tilfælde kan være givet for høi Priis for Gaardene, men

det, man maa lægge til Grund, er dog den daglige Priis i Handel og Wandel; thi jeg har fuldkommen Tillid i saa Henseende til Bondens sunde Sands og klare Øie for de virkelige Værdier. Det nytter ikke, at den ærede Rigsdagsmand siger, at de ere blevne narrede, man maa virkelig gaae ud fra, at de ere myndige Mænd, der meget godt kjende deres egne Interesser. Jeg skulde ønske det var muligt, men jeg troer det vil være overmaade vanskeligt, saaledes som Loven er affattet, at komme ind paa en anden Vej, navnlig ved at sætte Tvangsløven først fra det Øieblik af, at Fæstledigheden indtræffer. Staten er i mine Tanter fuldkommen berettiget til at give en Tvangslø, naar Contracten er udløben, og jeg vilde ansee det for et overordentlig stort Gode i statsøkonomisk og mange andre Henseender, om Fæstevæsenet kunde blive afløst af Selveiendom, uagtet jeg ogsaa med den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), maa være enig i, at Fæstecontracterne vistnok i mange Henseender staae langt over de Forpagningscontracter, som finde Sted, thi en Mand, der i Gjennemsnit har sin Gaard i 30 Aar, kan aabenbart gjøre ganske andre Forbedringer paa den end den, der har sin Gaard i 7 eller 14 Aar.

Schytte: Da jeg forlangte Ordet, var det for at udtale mig angaaende adskillige Øittringer af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), men de ere tildeels allerede imødegaaede af andre Talere. Jeg skal naturligvis ikke ligeoverfor den begavede høitærede Rigsdagsmand stille mig som den, der har enten en saadan Kundskab til Sagens historiske Gang, eller den Dygtighed